

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 stycznia 2025 r.  
sprawy lustrowanego **W.C.**  
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę lustrowanego,  
od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 25/24,  
utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Gdańsku  
z dnia 20 listopada 2023 r., sygn. akt XIV K 73/23,

### **p o s t a n o w i ł:**

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć lustrowanego W.C. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[WB]

## UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 20 listopada 2023 r., sygn. akt XIV K 73/23, na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów stwierdzono, że W.C. w dniu 5 września 2018 r. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne i orzeczono

wobec niego utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy na okres 3 lat oraz zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2-57 i 61 ww. ustawy na okres 3 lat.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy lustrowanego, orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 25/24, utrzymano w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca lustrowanego, zaskarżając go w całości na korzyść lustrowanego i zarzucając:

„1) na podstawie przepisu art. 21b ust. 6 pkt 1 ustawy lustracyjnej - rażące naruszenie prawa, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, wyrażające się w:

A) oczywistej sprzeczności istotnych, aczkolwiek dowolnych, ustaleń Sądu drugiej instancji (stanowiących powielenie argumentacji Sądu a quo, przyjętej za podstawę odpowiedzialności lustracyjnej skarżącego) z materiałem dowodowym zgromadzonym w toku przeprowadzonego postępowania, w szczególności pod postacią wybiórczej oraz niepełnej (w wyniku oceny jedynie części danego dowodu oraz nierozpoznania wszystkich zarzutów apelacyjnych, odnoszących się do danego dowodu), a przez to - dowolnej: a) oceny dowodów z dokumentów, w tym w szczególności: karty rejestracyjnej lustrowanego oraz raportów (wyciągów) kasowych, b) oceny dowodów z zeznań świadków – A.T. oraz W.O.;

B) nierozpoznaniu lub niepełnym rozpoznaniu części zarzutów sformułowanych w apelacji - w zakresie odnoszącym się do zarzutów w postaci: błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia oraz mających wpływ na jego treść (w zakresie dowolnego przyjęcia, iż przemawiają one za przypisaniem skarżącemu odpowiedzialności lustracyjnej), wyrażającego się w bezzasadnym zaaprobowaniu ustaleń Sądu pierwszej instancji, iż: a) świadek W.O. pobrał w dniu 24 marca 1987 r. pieniądze z funduszu operacyjnego, b) w dniu 24 marca 1987 r. pomiędzy świadkiem a lustrowanym odbyło się spotkanie operacyjne, którego przedmiotem było zgłoszenia niegospodarności pracownika, c) w czasie gdy lustrowany został zarejestrowany jako TW w RUSW w K. prowadzona była sprawa obiektowa „[...]”;

d) raporty kasowe wskazują na to, że lustrowany pobierał wynagrodzenie, które było zależne od ilości i przydatności przekazywanych informacji; e) do karty rejestracyjnej tajnego współpracownika pobierało się dane z ewidencji ludności; f) brak rozważenia i oceny dowodu w postaci dokumentacji przedstawiającej staranie się lustrowanego o paszport, ze wskazaniem, że nie wiadomo, jakie pobudki miałyby kierować lustrowanym do nawiązania współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa;

C) zaniechaniu podjęcia inicjatywy dowodowej z urzędu - w zakresie zwrócenia się, w toku postępowania odwoławczego, do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (uprzednio: Urzędu Ochrony Państwa), jako pracodawcy lustrowanego w okresie od 1992 r. do 2020 r., z wnioskiem o udostępnienie protokołów oraz wyników badań weryfikacyjnych lustrowanego (których przedmiotem była także uprzednia współpraca ze Służbą Bezpieczeństwa), w tym badań przeprowadzonych za pomocą wariografu (narzędzia służącego do analizowania fizjologicznych nieświadomych reakcji oraz zmian psychofizycznych organizmu), jakie miały miejsce przed podjęciem przez lustrowanego zatrudnienia w 1992 r., które to dowody - analizując zawartość materiału dowodowego niniejszej sprawy - mogły mieć wpływ na ocenę wiarygodności wyjaśnień lustrowanego oraz na prawidłowość ustalenia w zakresie tego, czy wyraził on dobrowolną i świadomą zgodę na współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa oraz wykonywał czynności związane ze współpracą z tym organem, wynikające z dyspozycji przepisu art. 3a ust. 1 i 2 ustawy lustracyjnej;

ewentualnie - w wypadku nieuwzględnienia zarzutów opisanych (...) powyżej:

2) na podstawie przepisu art. 21b ust. 6 pkt 2 ustawy lustracyjnej - rażąco naruszenie prawa, wyrażające się w stwierdzeniu, iż utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy (jak i poprzedzającego go orzeczenia Sądu pierwszej instancji) pozostaje rażąco niesprawiedliwe, zarówno z uwagi na fakt, iż poczynione w niniejszej sprawie ustalenia faktyczne budzą zasadnicze wątpliwości, pozostając niespójnymi oraz opartymi na domniemaniach niekorzystnych dla lustrowanego (o czym mowa w zarzucie z pkt II.1 powyżej, omówionym w uzasadnieniu niniejszej kasacji), jak również z uwagi na postawę życiową oraz właściwości osobiste lustrowanego (wyrażające się w przyznaniu mu szeregu odznaczeń państwowych

za służbę dla kraju), co ma wpływ na ustalenie, iż utrzymanie zaskarżonego orzeczenia w mocy pozostaje rażąco niesprawiedliwe”.

W oparciu o wyżej wskazane zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającego go orzeczenia Sądu pierwszej instancji, a następnie orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez wydanie orzeczenia stwierdzającego, że złożone przez lustrowanego W.C. oświadczenie było prawdziwe, a z ostrożności procesowej - o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację Prokuratora Oddziałowego Biura Lustracyjnego IPN KŚZpNP w G. wniesiono o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej i obciążenie lustrowanego kosztami postępowania.

**Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć należy, że kasacja nie stanowi trzeciej instancji rozpoznawania spraw karnych, lecz jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym, a zarazem i środkiem kontroli prawomocnych orzeczeń sądowych. To sprawia, że postępowanie kasacyjne prowadzi tylko do oceny kasacji w aspekcie rażącego naruszenia przepisów prawa przez sąd odwoławczy, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a nie zaś do merytorycznego rozpoznania sprawy, w której kasacja została wniesiona (por. postanowienie SN z 25 lutego 2014 r., IV KK 6/14).

Odnosząc się do zarzutu 1A) wskazać należy, że Sąd odwoławczy utrzymał orzeczenie w mocy i nie prowadził własnego postępowania dowodowego, za wyjątkiem uzupełniającego przesłuchania lustrowanego W.C. Stąd też za nieprawidłową uznać należy redakcję omawianego zarzutu skierowanego pod adresem Sądu II instancji w zakresie dokonania błędnych ustaleń faktycznych i dowolnej oceny dowodów. Podkreślić przy tym trzeba, że do zarzutów apelacyjnych z zakresu oceny materiału dowodowego, w tym do dowodów z zeznań świadków A. T. i W. O., a także do dowodów z dokumentów – karty rejestracyjnej i raportów kasowych, Sąd Apelacyjny odniósł się rzetelnie w ramach analizy apelacji obrońcy, o czym przekonuje lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku (s. 4 i nast.).

Skarżący w istocie oczekuje od Sądu odwoławczego oceny materiału dowodowego takiej jak od Sądu I instancji, a nadto zgodnej z jego subiektywną wersją, co bynajmniej nie dowodzi nierzetelności Sądu II instancji.

Podobnie w kolejnym zarzucie 1B) obrońca w istocie koncentruje się na dalszym kwestionowaniu ustaleń faktycznych sprawy pod pozorem zarzutu nierzetelnej kontroli odwoławczej, powielając tym samym zarzut II. apelacji. Tymczasem Sąd odwoławczy rozważył linię obrony lustrowanego i kwestionowane przez obrońcę ustalenia faktyczne sprawy, w tym odniósł się m.in. do wynagrodzenia lustrowanego, istnienia sprawy obiektowej „[...]” czy kwestii związanych z brakami w dokumentacji współpracy z SB. Podkreślenia przy tym wymaga szczegółowość uzasadnienia Sądu I instancji, która – przy zaakceptowaniu całości ustaleń tego Sądu – zwalniała Sąd odwoławczy z konieczności ponownego przytaczania pełni argumentacji uzasadniającej przyjęcie złożenia nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego przez W.C.

Również zarzut sformułowany pod punktem 1C), w którym obrońca podnosi zaniechanie podjęcia inicjatywy dowodowej z urzędu, uznać należało za oczywiście bezzasadny. Obrońca nie wykazał, by istniały przeszkody do zgłoszenia takiego wniosku dowodowego w toku postępowania rozpoznawczego, a nadto nie wykazał, by tego rodzaju dowody (protokoły oraz wyniki badań weryfikacyjnych lustrowanego z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w tym badań przeprowadzonych za pomocą wariografu) zmieniły istotnie ustalenia faktyczne sprawy, skoro przyjęcie lustrowanego do pracy w 1992 r. w Urzędzie Ochrony Państwa, następnie ABW, nie zostało należycie zweryfikowane.

Na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut 2) kasacji, w którym obrońca podnosi, że utrzymanie orzeczeń Sądów obu instancji w mocy pozostawałoby rażąco niesprawiedliwe z uwagi na niespójny obraz ustaleń faktycznych oraz postawę życiową i właściwości osobiste lustrowanego, wyrażające się m.in. w przyznaniu mu szeregu odznaczeń państwowych za służbę dla kraju. Jak już wskazano wyżej, ustalenia faktyczne sprawy zostały rzetelnie zweryfikowane i umotywowane, a odznaczenia państwowe, które otrzymał lustrowany, nie rehabilitują jego zachowania, skoro – jak ustalono – były efektem służby

państwowej, której nie mógłby wykonywać gdyby prawidłowo zweryfikowano jego przeszłość.

Z powyższych względów, nie dopatrując się w przedmiotowej sprawie zaistnienia którejkolwiek z wymienionych w treści art. 439 § 1 k.p.k. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, ani innej rażącej obrazu prawa mogącej mieć istotny wpływ na treść orzeczenia Sądu II instancji, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 535 § 3 k.p.k., zdecydował o oddaleniu kasacji obrońcy lustrowanego, jako oczywiście bezzasadnej.

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści reguły z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. i art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[WB]

r.g.